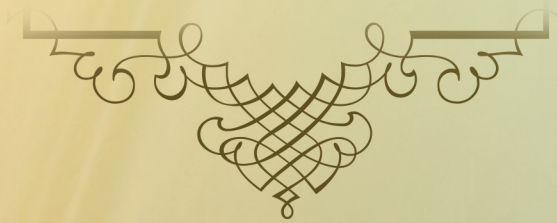

**Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem
şöyle buyurmuştur:**

"Bir kimse, namazı muhafaza ederse, bu namaz kıyamet günü nur ve burhan olur ve Cehennemden kurtulmasına sebep olur. Namazı muhafaza etmezse, nur ve burhan olmaz ve necat bulmaz. Karun, Fir'avn, Haman ve Übeyy b. Halef ile birlikte bulunur. (Ahmed)

Hedefimiz Asr-ı Saadet'te Yaşanan İslâm'i Yaymaktır.

الغراباء
guraba

yayında mihenk taşı

Rasulullah ﷺ'in Son Vasiyeti

**NAMAZ,
NAMAZ!**

الغراباء
guraba

﴿يَقَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ﴾

“Ey halkım, Allah’ın Davetçisine uyun!”

(Ahkaf, 46/31)

Rasulullah ﷺ 'in Son Vasiyeti
Namaz, Namaz!

« الصلاة، الصلاة »

Özgün Adı: Namaz, Namaz

Telif: Macid b. Süleyman er-Rassî

Tercüme: İshak Doğan

Yayına Hazırlık: Guraba Yayın Heyeti

Abdullah Yolcu

Mustafa Yiğit

Murat Kahraman

Kapak: Guraba

Baskı-Cilt: Step Ajans Matbaacılık, Bosna Cad. No: 11

Bağcılar / İstanbul Tel: (0212) 446 88 46

Guraba Yayınları: 145

ISBN: 978-605-5387-60-0

M. 2014 / H. 1436

1. Baskı

Her Hakki Saklıdır

GURABA YAYINCILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

Çatalçeşme Sk. Defne Han 27 / 5

Cağaloğlu - Fatih / İstanbul

Tel: (0212) 526 06 05 Cep-tel: (0507) 286 14 14

 guraba yayınları مكتبة الغرابة gurabayayinlari

e-mail: guraba@guraba.com.tr / gurabayayinlari@gmail.com

www.guraba.com.tr

Macid b. Süleyman er-Rassî

Rasulullah ﷺ 'in Son Vasiyeti

NAMAZ, NAMAZ!

الغراباء
guraba

guraba Yayında Mihenk Taşı

NEDEN GURABA?

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ:

«بَدَأَ الْإِسْلَامُ غَرِيبًا، وَسَيَعُودُ كَمَا بَدَأَ؛ فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ.»

رَوَاهُ مُسْلِمٌ، وَفِي رِوَايَةٍ التِّرْمِذِيُّ:

«فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ؛ الَّذِينَ يُصْلِحُونَ مَا أَفْسَدَ النَّاسُ مِنْ بَعْدِي

مِنْ سُنَّتِي.»

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır:

“İslam garib olarak başladı. Başladığı hale geri dönecektir. O halde müjdeler olsun Guraba'ya/gariplere!”

[Müslim, Kitâbu'l-Îmân]

Tirmizî rivayetinde:

“Guraba'ya/gariplere müjdeler olsun! Onlar benden sonra sünnetimden insanların bozdukları şeyleri düzelterlerdir.”

[Tirmizî, Îmân]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

Rabbim kolaylaştır ve yardım et.

Hamd, âlemlerin rabbi olan Allah'a; salât ve selâm, peygamberlerin ve nebîlerin en şerefli, efendimiz Muhammed'e, onun âline ve tüm ashabına olsun.

Namazın Konumunun Büyüklüğüne İşaret Eden On Delil

1. Şüphesiz namaz, Allah'tan başka hak ilah olmadığına ve Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehadetten sonra Allah Teâlâ'nın farz kıldığı olduğu ilk ibadettir. O, İslam'ın şartlarının ikincisidir. Abdullah b. Ömer *radiyallahu anhuma*'nın şöyle

dediği rivayet edilmiştir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim:

“İslam, beş temel üzere kurulmuştur: Allah'tan başka hak ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Kâbe'yi haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak.”¹

Allah'tan başka hak ilah olmadığına ve Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehadetten sonra namazın gelmesi, sadece inancın sıhhatine ve selametine delil değildir. Aynı zamanda şehadet cümlelerinin anlamının kalpte gerçekten yerleştiğine ve onu tasdik ettiğine dair de bir delildir.

2. Namaz, Mekke'de, risaletin ikinci yılında, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in Medine'ye hicretinden önce, İsra ve Mirac hadisesinde farz kılınmıştır. Allah ona beş va-

¹ Buhârî, 8; Müslim, 16. Lafız, Müslim'e aittir.

kit namazı; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* gökyüzüne çıkarıldığında, yedinci kat semâda, diğer ibadetlerde olduğu gibi Kendisi ile peygamberi Muhammed arasında herhangi bir melek yokken farz kılmıştır.

3. Böylelikle namazın; ergenliğe ulaşmış, akli başında, erkek veya kadın her müslümana farz olduğu bilinir.

4. İslam'da namazın, diğer herhangi bir ibadete benzemeyen/denk olmayan bir konumu vardır. Namaz, dinin direğidir. Din, bu direk olmadan ayakta duramaz. Nitekim Muaz b. Cebel *radıyallahu anh*'in rivayet ettiği bir hadis şöyledir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, Muaz'a, "Sana her işin başını, ana direğini ve zirve noktasını bildireyim mi?" diye sordu. Muaz, "Elbette ey Allah'ın Rasûlü, söyle." dedi. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* de şöyle buyurdu: "İşin başı İslâm, direği namaz, zirvesi cihaddır."²

² Tirmizî (2616) rivayet etmiş, 'Hadis, hasen-sahihtir.' demiştir.

5. Namaz, kul ile Rabbi arasındaki bir mü-nacattır. Namaz, huşû ve tevazû göstererek, boyun eğerek, yüce Allah'ın huzurunda bakış-ları indirerek rükû, secde ve kıyamda bulunmak gibi aziz ve yüce olan Allah'a yapılan dua ve övgüler, Kur'an okuma, tesbih, tahmid ve tek-biri içerir. Şeyh Abdurrahman b. Sa'dî *rahime-hullah*, *Tefsir*'inde, Allah Teâlâ'nın "**Muhak-kak ki, namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette** (ibadetlerin) **en büyüğüdür.**" (Ankebût, 45) âyetinin tefsirinde şöyle der:

"Namazda, bundan daha büyük ve yüce bir amaç vardır ki, o da, kalp, dil ve bedenle Allah'ı zikretmektir. Şüphesiz Allah Teâlâ, kulları Zati-na ibadet etmeleri için yaratmıştır. Bu ibadetler içinde de en üstünü namazdır. Namazda, diğer ibadetlerde olmayan şekilde tüm organların kul-luğu vardır. Bunun için Allah, "**Allah'ı anmak elbette** (ibadetlerin) **en büyüğüdür.**" buyur-muştur."

6. Namaz, birçok yönüyle diğer ibadetlerden daha üstündür ki, bu üstünlüklerin en önemli ikisi şunlardır:

* Namaz için çağrıda bulunulması/ezan

* Namaz için abdest almanın farz olması.

7. Namazı ikamette de, yolculukta da; korku anında da, güvendedeyken de; sağlıklıyken de, hastayken de eda etmek farzdır. Ancak hastalık, kişinin aklını başından alan veya aklını kaybetmesine neden olan bir hastalık olursa durum farklılaşır.

8. Namazın öneminin büyüklüğünden dolayı Hz. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, ölüm döşeğindeyken bile ona özen gösterilmesini tavsiye etmiştir. Ümmü Seleme *radiyallahu anha*'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, ölümüne neden olan hastalığında şöyle buyurmuştur: “*Namaza ve elinizin altında bulunan (köle ve cariyelere) dikkat edin.*” Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bu kelimeyi, dili söy-

lemeye güç yetiremeyecek hâle gelinceye kadar tekrarlardı.”³

İmam Ahmed *rahimehullah*'ın rivayeti şöyledir: “Öyle ki, Hz. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, bunu açıkça söyleyemezken, göğsünde onu tekrar edip duruyordu.”⁴

“Tekrarladı,” yani dilinden, bu tavsiyeden başka bir tavsiye çıkmadı. İkinci rivayetdeki “yufîsu” kelimesi ise, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bunu açıkça söylemeye güç yetiremediği anlamına gelir. İki sözcük de aynı anlamdadır. Bu, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in namaza önem vermeyi tavsiye ettiğini, ama hastalığının şiddetinden dolayı dille ifade etmeye güç yetiremeyecek duruma geldiğini gösterir.

9. Namazın öneminin büyüklüğünden dolayı, kulun, kıyamet günü ilk hesaba çekileceği

³ İbn Mâce, 1625; Ahmed, 6/290. el-Elbâni, *el-İrvâ'*da (7/238) hadisi sahih kabul etmiştir.

⁴ Yani, göğsünde tekrar edip duruyordu. Bkz. İbnu'l-Esir *rahimehullah*, *en-Nihâye fî Garibi'l-Hadis*.

şey namazdır. Ebu Hureyre *radiyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Kıyamet günü insanların amellerinden ilk hesaba çekilecekleri şey, namazdır. Aziz ve yüce Rabbimiz -her şeyi bildiği halde-, meleklerine, ‘Kulumun namazına bakın, onu tam mı yaptı, yoksa noksan mı?’ buyurur. Eğer namaz tamam ise, tam olarak yazılır. Eğer ondan bir şey eksik ise Allah, “Bakın, kulumun nafîle namazları var mı?” diye sorar. Kulun nafîle namazı varsa, Allah, ‘Kulumun farzlarını nafîle namazları ile tamamlayınız!’ buyurur. Sonra bütün ameller işte böyle hesaba çekilir.”⁵

10. Namazın konumunun/yerinin büyüklüğüne delil olan şeylerden biri de, âhir zamanda dinden kaybedilecek son halkanın namaz olma-

⁵ Ebu Davud, 864; Ahmed, 2/425. Lafız, Ebu Davud’a aittir. el-Elbânî *rahimehullah* ve *Müsned*'in muhakkikleri, hadisi sahih kabul etmişlerdir.

sıdır. Eğer namaz kaybolursa, dinin tamamı kaybolmuş olur; ondan bir şey kalmaz. Bunun delili, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şu hadisidir: “İslam’ın halkaları bir bir dağılacak. Halkalardan biri koştukça insanlar diğer halkaya yapışacaklar. İlk kopan halka hüküm/idare, son kopan halka ise namaz olacaktır.”⁶

“İslam’ın halkaları” sözü, İslam’ın farzları ve hükümleri demektir. Yani insanlar, onlara tutunmayı bırakacaklar. Dinin yabancılaşması o kadar artacak ki, insanlar namazı terkedecekler. Böylece o, insanların terk ettiği son şey olacak. Bu da, âhir zamanda olacaktır.

⁶ Ahmed, 5/251; İbn Hibban, 6715. Ebu Ümame el-Bâhilî *rad-yallahu anh*'dan. *Müsned*'in muhakkikleri, "Hadisin isnadı ceyyiddir." derler.

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, "İlk kopan halka hüküm/idare" sözünün anlamı, ilk olarak yönetimin ve yöneticilerin bozulması demektir. Bu bozulma, zamanımızda açıkça görülmektedir. Müslümanların topraklarında hakim olan yönetimlerin birçoğu, sonradan ortaya konulan kanunlardır. Bu konuyu Allah'a şikayet ediyorum.

Namazın Farz Oluşu Hakkında

* Allah Teâlâ şöyle buyurur: “**Şüphesiz namaz müminler üzerine vakitleri belli bir farzdır.**” (Nisâ sûresi, 103)⁷

* Abdullah b. Ömer *radiyallahu anhuma*'nın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim: “**İslam, beş temel üzere kurulmuştur. Allah'tan başka ilah olmadığı-**

⁷ Âyette geçen 'kitâben' kelimesi, "yazılmış" anlamındadır. Burada "yazılma"nın anlamı ise, farz ve sorumlu kılınan demektir. Aynı anlamda yüce Allah şöyle buyurur: "**Ey iman edenler! Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki korunursunuz.**" (Bakara, 183) İbn Cerir et-Taberî'nin rivayet ettiği üzere, İbn Abbas *radiyallahu anhuma* da âyetin tefsirinde bunu söylemiştir.

na ve Muhammed'in, Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Kabe'yi haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak.”⁸

* Enes b. Malik *radiyallahu anh'*dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Her kim bizim kıldığımız namazı kılar, kiblemize karşı durur ve kestiğimizi yerse, Allah'ın ve Allah'ın elçisinin zimmetini⁹ hak eden müslüman işte odur. Artık öyle olan bir kimsenin ahd ve emânı hususunda Allah'a (ve Rasûlüne) ihanet¹⁰ etmeyin.”¹¹

* Muaz *radiyallahu anh'*dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*

⁸ Tahrici daha önce geçti.

⁹ Zimmet, koruma ve gözetmekle yerine getirilen sözdür. Bkz. *el-Mu'cemu'l-Vasit*.

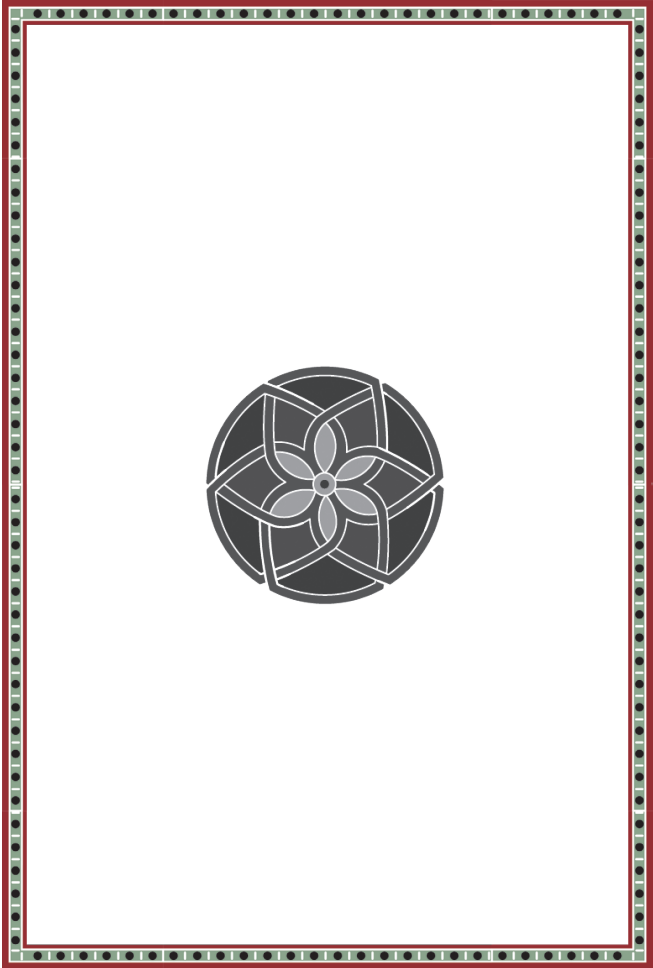
¹⁰ Yani verilen sözü yok saymayın. İhanet, söz vermek ve k - fil olmanın zıddıdır. Kelimedeki hemze, izale içindir. Bkz. *el-Mu'cemu'l-Vasit*.

¹¹ Buhârî, 391.

banâ, on cümle tavsiyede bulundu. Bunlardan birisi şudur:

*“Farz olan bir namazı, bilerek sakın terk etmeyin. Çünkü kim farz olan bir namazı bilerek terkederse, Allah’ın zimmetinden uzaklaşmış olur.”*¹²

¹² Ahmed, 5/238. el-Elbânî, diğer hadislerle birlikte bunu, *İrvau'l-Ğalil'*de (2026) sahih kabul etmiştir.

Namaza Önem Vermenin, Ona Devam Etmenin ve Onu İhmal Eden Kimseyi Korkutmanın Gerekliliği

* Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: “**Namazlara ve orta namaza devam edin.**” (Bakara, 238)
Orta namaz, ikinci namazdır.

* Abdullah b. Amr *radiyallahu anh'* dan rivayet edildiğine göre, bir gün Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* namazdan bahsederek şöyle buyurdu:

“Her kim bu namazları korur, onlara devam ederse, kıyamet günü bu, onun için bir nûr, delil ve kurtuluş olur. Kim de onları korumaz, onlara devam etmezse, bu, onun için bir nûr, delil ve kurtuluş olmaz. Kıyamet gü-

nünde Karun, Firavun, Hâmân ve Übeyy b. Halef ile birlikte olur.”¹³

* İbn Kayyim¹⁴ rahimehullah şöyle diyor: “Bu dört kişinin isminin anılması, onların kâfirlerin

¹³ İmam Ahmed (2/169) ve diğerleri. *Müsned*'in muhakkikleri, hadisin isnadını hasen kabul etmişlerdir.

¹⁴ Muhammed b. Ebi Bekr bin Sa'd ez-Zürrai, ed-Dımaşkî. İbn Kayyim el-Cevziyye adı ile tanınmaktadır. Sekizinci yüzyıl âlimlerindendir. Hocası İbn Teymiyye'nin vefat ettiği 728 yılına kadar hocasından ayrılmadı. İbn Teymiyye'nin en önde gelen öğrencilerindendir. İbn Kayyim, ondan sonra 751 yılında vefat edinceye kadar davet ve ilmî cihad bayrağını taşıdı. Geniş bir ilmi, iknâ edici bir zihni, ince bir anlayışı ve birçok eseri vardı. Eserleri, tüm insanlar tarafından kabul görmüştür. Hatta kendisinden sonra onun ismiyle geçinenler olmuştur. İslam düşüncesine sağlam bir destek vermiş, nazım ve nesri kullanarak, özellikle felsefeciler, türbeciler, te'vilciler ve tasavvufçu bid'atçıların görüşlerine cevap vermiştir. Allah, onu geniş rahmetiyle kuşatsın. O ve hocası, Allah'ın dininin ruhunu yenilemişlerdi. Her ikisi de, İslam ümmetinin hayatında bir virajı temsil ederler. Hayatı için bakınız: İbn İmad, *Şezeratu'z Zeheb*; İbn Receb, *Zeyl-u Tabakâtu'l Hanâbile*. Şeyh Bekr b. Abdillâh Ebu Zeyd rahimehullah, 'İbn Kayyim el-Cevziyye, *Hayâtuhû ve Âsâruh'* adlı kitabında, onun hayat hikayesini toplamıştır.

önderleri olduklarından dolaydır. Bu hadiste çok belirgin bir nüktede söz konusudur. Bu da kişiyi namazını muhafaza etmesinden; ya malı, ya mülkü ya makamı ya da ticaretinin alıkoyduğu gerçeğidir. **Kimin malı kendisini namazdan alıkoyuyorsa, o, Karun ile beraberdir. Kimin mülkü namazdan alıkoyuyorsa, o, Firavun ile beraberdir. Kimin makamı namazdan alıkoyuyorsa o, Haman ile beraberdir. Kimin de ticareti kişiyi namazdan alıkoyuyorsa, o da Übeyy b. Halef ile beraberdir.**”¹⁵

* Ubade b. Samit *radiyallahu anh*'dan şöyle rivayet edilmiştir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim:

“Allah, beş vakit namazı kullara farz kıldı. Her kim bu namazları kılar, hafife alarak onları zayi etmezse¹⁶ Allah'ın onu cennete koyacağına dair vaadi vardır. Kim de bu na-

¹⁵ *Kitabu's Salât ve Hukmu Târikuha*, s. 70. Namazı terk edenlerin küfre düştüğüne dair deliller.

¹⁶ Yani tamamen terk ederek bu namazlardan birini zayi etmezse.

mazları kılmazsa, onun için Allah katında herhangi bir vaad yoktur. Dilerse azap eder, dilerse cennete koyar.”¹⁷

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Kıyamet günü insanların amellerinden ilk hesaba çekilecekleri şey, namazdır. Aziz ve yüce olan Rabbimiz -her şeyi bildiği halde-, meleklerine, ‘Kulumun namazına bakın, onu tam mı yaptı, yoksa noksan mı?’ buyurur. Eğer namaz tamam ise, tam olarak yazılır. Eğer ondan bir şey eksik ise Allah, “Bakın, kulumun nafilé namazları var mı?’ diye sorar. Kulun nafilé namazı varsa, Allah, ‘Kulumun farzlarını nafilé namazları ile tamamlayınız!’ buyurur. Sonra bütün ameller işte böyle hesaba çekilir.”¹⁸

¹⁷ Ebu Davud, 1420; Ahmed, 5/315. el-Elbânî ve *Müsned*'in muhakkikleri, hadisi sahih kabul etmişlerdir.

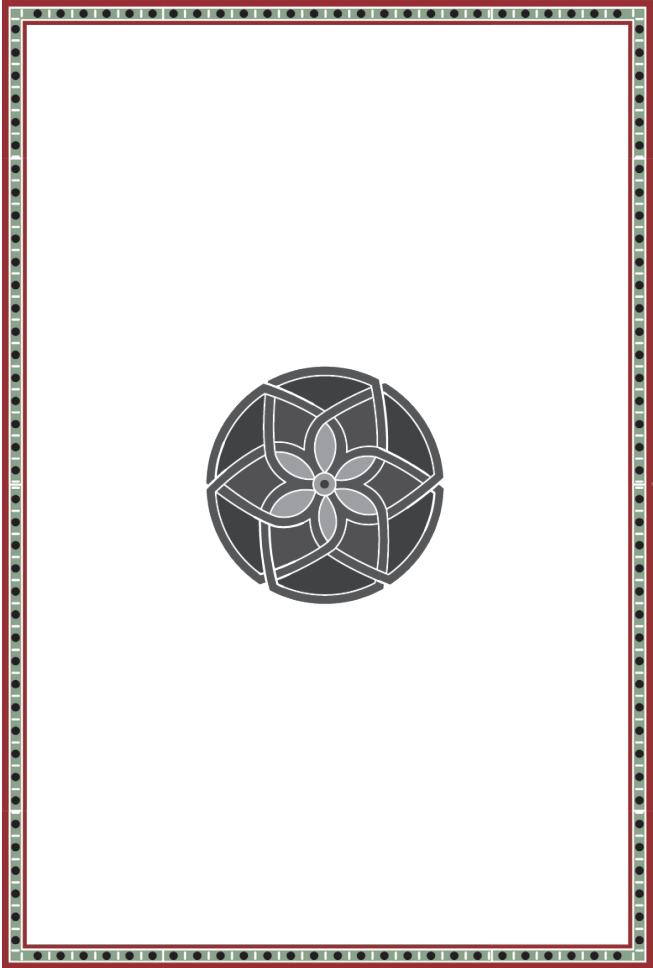
¹⁸ Hadisin tahriri daha önce geçti.

* Namazın önemine işaret eden hususlardan biri de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, ölümüne neden olan hastalığında onu tavsiye etmiş olmasıdır. Ümmü Seleme *radiyallahu anha*'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, ölümüne neden olan hastalığı sırasında şöyle buyurdu:

“Namaza ve elinizin altında bulunan (köle ve cariyelere) dikkat edin.”

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bunu, dili bu kelimeyi söylemeye güç yetiremeyecek hâlde gelinceye kadar tekrarladı.”¹⁹

¹⁹ Hadisin tahriri daha önce geçti.

Namaz Kılmanın Fazileti Hakkında Rivayet Edilenler

* **Namaz, amellerin en üstünüdür.** Sevban *radiyallahu anh'* dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

*“Dosdoğru hareket ediniz. (Eğer böyle yaparsanız, elde edeceğiniz sevapları) sayamazsınız. Bilin ki, amellerinizin en hayırlısı namazdır. Abdeste ise, (her türlü şartlarda) başkası değil, ancak mü'min olan devam edecektir.”*²⁰

* **Namaz, cennete girmenin en büyük sebebidir.** Allah Teâlâ, Kur'an'daki birçok âyette, cennete girmeye hak kazanan cennetliklerin öne çıkan amellerinin namaz kılmak ve zekât

²⁰ İbn Mâce, 277; Ahmed, 5/277. el-Elbânî, *el-İrva'* da (no: 412) ve *Müsned*'in muhakkikleri, hadisi sahih kabul etmişlerdir.

vermek olduğunu ifade etmiştir. Yüce Allah -mesela- şöyle buyurmaktadır:

“Allah’ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah için) gizli ve açık sarf edenler, asla zarara uğramayacak bir kazanç umabilirler. Çünkü Allah, onların mükâfatlarını tam öder ve lütfundan onlara fazlasını da verir. Şüphesiz O, çok bağışlayan, şükrün karşılığını bol bol verendir.” (Fatır, 29-30)

* Bekr b. Ebi Musa'nın, babasından *radiyallahu anh* rivayet ettiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: *“Her kim serin olan iki namazı kıalarsa cennete girer.”*²¹

Serin olan iki namaz, sabah ve ikindi namazıdır. Bu iki namaz, bu şekilde isimlendirilmiştir, çünkü her ikisinin vakti de serindir.

* **Namaza devam etmek, cehenneme girmeyi engelleyen hususlardan biridir.** Züheyr b.

²¹ Buhârî, 574; Müslim, 635.

Umare, babasından *radiyallahu anh*, şöyle dediğini rivayet etmiştir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim:

“Güneş doğmadan ve batmadan önce namaz kılan bir kimse cehenneme girmez.”²² Burada kastedilen, sabah ve ikindi namazıdır.

* **Namaz, günahların bağışlanmasına neden-
dir.**²³ İbn Mes'ud *radiyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, bir adam, (yolda görüp hoşuna giden) bir kadını öptü. (Yaptığından pişman oldu, günahından arınmak istedi.) Ardından Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e gelerek yaptığını ona anlattı. Bunun üzerine, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e, “**Gündüzün iki ucunda, gecenin de ilk saatlerinde namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri (günahları) giderir. Bu, öğüt almak isteyenlere bir hatırlatmadır.**” (Hûd, 114) âyeti

²² Müslim, 634.

²³ Yani içki içmek, haram olan şeyleri dinlemek vs. gibi kul ile Rabbi arasındaki günahları. İnsanların haklarıyla ilgili günahlar/hatalar sözkonusu olunca, (mal, namus veya kanla ilgili de olsa), bağışlanmak için o kimselerden helâllik almak gerekir.

nâzil oldu. Adam, “Bu âyet, benim için mi geçerlidir?” diye sorunca, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, “Ümmetimden bunu yapan herkes için geçerlidir.” buyurdu.²⁴

“**Kötülükleri** (günahları) **giderir,**” yani onları örter ve yok eder.

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh'dan* rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“*Büyük günahlar işlenmediği takdirde, beş vakit namaz; Cuma namazı, diğer Cuma namazına kadar; Ramazan orucu, diğer Ramazan orucuna kadar işlenmiş olan küçük günahlara keffarettir.*”²⁵

* **Uyarı:** İlim ehli bu hadisten, beş vakit namaz ve diğer salih amellerin büyük günahlara keffaret olmayacağı, büyük günahların ancak tevbe ile bağışlanacağı sonucunu çıkarmışlardır.

²⁴ Buhârî, 4678; Müslim, 2763. Lafız, Buhârî'ye aittir.

²⁵ Müslim, 233.

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh'*dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Ne dersiniz, birinizin evinin önünden bir nehir aksa ve her gün o nehirde beş kez yıkansa, bu durum o kişide kir namına bir şey bırakır mı?”

Orada bulunanlar “Hayır, o kişide kir namına bir şey bırakmaz.” dediler. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, “İşte her gün kılınan beş vakit namaz da böyledir. Allah onunla hataları siler.” buyurdu.²⁶

* Sabah ve ikindi namazına devam etmenin karşılığı, cennetlikler için en büyük nimet olan âhirette Allah'ı görmektir. Bunun delili, Cerir b. Abdillah el-Becelî *radiyallahu anh'*ın rivayet ettiği şu hadistir: “Biz, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yanında oturuyorduk. Peygamber *sallal-*

²⁶ Müslim, 667.

lahu aleyhi ve sellem, ayın on dördü olan bedr gecesi aya baktı ve şöyle buyurdu:

“Sizler şu ayı, görülmesinden hiçbiriniz mahrum olmaksızın (yahut birbirinize gösterebilmek için sıkışıp üst üste yığılmaya ihtiyaç duymaksızın) zahmetsizce görüyor olduğunuz gibi, Rabbinizi de muhakkak öylece göreceksiniz. Artık güneşin doğmasından ve batmasından önceki namazların size galebe etmemesine imkân bulursanız, öyle yapınız.”

Ardından, **“Güneşin doğuşundan önce de, batışından önce de Rabbinizi hamd ile tesbih et.”** (Kâf, 39) âyetini okudu.”²⁷

“Zahmetsizce,” yani Allah’a baktığınız sırada birbirinizin arasına karışarak, izdiham oluşturmuyacaksınız.

Hadisteki “lâ tuzâmûne” kelimesi, “te” harfinin dammeli ve “mim”in şeddesiz olduğu bir şekilde de rivayet edilmiştir. Bu durumda anla-

²⁷ Buhârî, 4851; Müslim, 633. Lafız, Buhârî'nindir.

mı, “Allah’ı görme sırasında birbirinize haksızlık yapmayacaksınız.” şeklinde olur.²⁸

Belki de kastedilen, nûr nedeniyle Allah’ı görme konusunda herhangi bir zulme uğratılmayacaksınız demektir. Şüphesiz Allah’ın nûrunu görmeye hiçbir insan güç yetiremez. Âhirette ise, şüphesiz müminlere bu nûra dayanma gücü verilecektir. Böylece, yüce Allah’ı görme zevkine ulaşacaklardır.

Dolayısıyla tüm anlamlar da doğrudur.

²⁸ Bkz. en-Nihâye, ‘Dameme’ maddesi.

Belirlenen Vakitte Namaz Kılmanın Gerekliği Hakkında Rivayet Edilenler

* Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: “Şüphesiz namaz, müminler üzerine, vakitleri belli bir farzdır.” (Nisa, 103)

İbn Mes’ud *radıyallahu anh* şöyle der: “Namazın, hac gibi belli bir vakti vardır.”²⁹

* Ebu’l-Müleyh’ten, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Biz, bulutlu bir günde Bureyde ile bir gazvede idik. Bureyde şöyle dedi: “İkinci namazı için acele edin. Çünkü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: ‘Her kim ikindi namazını (kasten) terk ederse, ameli boşa gitmiş olur.’”³⁰

²⁹ İbn Cerir et-Taberî, âyetin tefsirinde bunu rivayet eder.

³⁰ Buhârî, 553.

Namazı, Vaktinde Kılmanın Fazileti Hakkında Rivayet Edilenler

* Vaktinde kılınan namaz, en üstün amel-lerdendir. Abdullah b. Mes'ud *radıyallahu anh*'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e, "Aziz ve yüce Allah'ın en çok hoşuna giden amel hangisidir?" diye sordum. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, "**Vaktinde kılınan namaz!**" buyurdu. Ben, "Sonra hangisi?" diye sordum. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, "**Sonra anne-babaya iyiliktir.**" buyurdu. Ben, "Sonra hangisi?" diye sordum. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "**Allah yolunda cihad!**" Abdullah da şöyle dedi: "Bana bunları söyledi, eğer daha fazla sorsaydım, bana daha fazlasını söylerdi."³¹

³¹ Buhârî, 5970; Müslim, 85. Lafız, Buhârî'nindir.

* Ubade b. Samit *radiyallahu anh*'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim: “Allah, beş vakit namazı kullara farz kıldı. Her kim bu namazları kılar, hafife alarak onları zayi etmezse Allah'ın onu cennete koyacağına dair vaadi vardır. Kim de bu namazları kılmazsa, onun için Allah katında herhangi bir vaad yoktur. Dilerse azap eder, dilerse cennete koyar.”³²

³² Daha önce tahriri geçti.

Namazı Geciktirmenin Ağır Sonuçları Hakkında Rivayet Edilenler

* Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiye almazlar.”** (Maun, 4-5)

Sa’d b. Ebi Vakkas *radiyallahu anh* şöyle der: “Onlar, namazı vaktinde kılmayıp geciktirenlerdir.” Bu, aynı zamanda Mesrûk b. el-Ecda’ ve Ebu’d-Duha’nın da görüşüdür.³³

* Mus’ab b. Sa’d b. Ebi Vakkas’tan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Babama, “Babacığım, **‘Onlar namazlarını ciddiye almazlar.’** (Maun, 5) âyeti hakkında ne dersin? Hangimiz namazı ihmal etmiyor ki? Hangimiz bu konuda kendisini kınamıyor ki?” dedim. Babam şöyle dedi:

³³ Bkz. *Tefsiru İbn Kesir*, Maun sûresi.

“Kastedilen bu değildir, ancak, vakti geçirmektir. Kişi oyalanır, nihayet vakti kaçıır.”³⁴

* İbn Kayyım *rahimehullah* bu âyetin tefsirinde şöyle der: “Hâlbuki yanılmak namazı kılmamak değildir. Öyle olsaydı, ayette ‘namaz kılanlar’ ifadesi kullanmazdı. Zikredilen yanılma bir vacibi unutmaktır ki, İbn Mesud ve diğer kimse-lerin ileri sürdükleri gibi, ya vakti unutmak ya da huzur ve huşuyu unutmaktır. Doğrusu ayette geçen yanılmanın iki tür yanılmayı da içine almasıdır. Yüce Allah onların namaz kıldıklarını kabul ettikten sonra, onda yanıldıklarını ifade etmiştir. O halde bu yanılma, ya vacip olan vakitte yanılma veya vacip olan huzur ve ihlasta³⁵ yanılmadır.”³⁶

³⁴ Ebu Ya’la (704) rivayet etmiştir. Münzirî, *et-Terğîb ve't-Te-hîb*, Kitabu's Salât, Bâbu't-Terhîb men Terake's-Salâte Mute-ammiden'de hadisin isnadını hasen kabul etmiştir. el-Elbânî de, *Sahihu't Terğîb ve't Terhîb*'de (576) hadisi hasen kabul etmiştir.

³⁵ Kalbin amele katılmasında.

³⁶ Bkz. *Medâricu's Sâlikîn*, Huşû Mertebesi.

* İbn Ömer *radiyallahu anhuma*'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: “İkinci namazını kaçıran, ailesini ve malını elinden kaçırmış gibidir.”³⁷

“Ailesini ve malını elinden kaçırmış gibidir,” yani elinden zorla alınmış, ailesiz ve malsız kalmış demektir.³⁸

* Ebu'l-Müleyh'ten, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Biz, bulutlu bir günde Bureyde ile bir gazvede idik. Bureyde şöyle dedi: “İkinci namazı için acele edin. Çünkü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştu: ‘Kim ikinci namazını (kasten) terk ederse, ameli boşa gitmiş olur.’”³⁹

³⁷ Buhârî, 552; Müslim, 626.

³⁸ Bir kimse, ikinci namazını kılmadan uyuduğunu, rüyasında, kendisini ailesiyle birlikte yeni bir arabada gördüğünü, bir iş için arabadan indiğini, derken bir hırsızın gelip ailesinin de içinde bulunduğu arabayı çaldığını anlattı. Dedi ki: Sonra uyandım ve rüyayı, bu hadisle yorumladım.

³⁹ Daha önce tahriri geçmişti.

Uyarı: Bilinmektedir ki, kişi, insanı İslam dininden çıkararak büyük küfre düşmedikçe tüm amellerini kaybetmiş olmaz. Bundan dolayı ilim ehlinde bir topluluğa göre, kasten ve bile-

* Semure b. Cüde b. *radiyallahu anh'* dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, sık sık ashabına, “Sizlerden herhangi biri rüya gördü mü?” diye sorardı. Bunun üzerine rüya görmüş kimseler, rüyalarını anlatırlardı. Bir gün sabah vakti bize gördüğü rüyasını şöyle anlattı:

rek vakti çıkıncaya kadar namazı geciktiren kimsenin, -*Allah korusun*- Bureyde'nin rivayet ettiği bu hadisin kılavuzluğunu inkar etmiş olur. Onun rivayet ettiği bir hadis de şöyledir: “*Bizimle onlar arasındaki fark, namazdır. Kim namazı terk ederse, küfre düşmüştür.*” “*Bizimle onlar*” sözü ile kastedilen, doğal olarak müslümanlar ile kâfirlerdir. Tercih edilen görüş, ister onun küfre düştüğü olsun ister düşmediği olsun aynıdır. Kuşkusuz amellerin yok olması, imanı üzere kalsa da mutlaka onun hakkında gerçekleşecektir. Dolayısıyla bu, küçümsenecek bir şey değildir. İnsanların, amellerini ihmal etmekten, namazı geciktirmekten veya geceleri geç vakte kadar onu bırakmaktan, sonra da uyuyup sabah namazı için kalkmamaktan sakınmaları gerekir. İnsanların birçoğu, işe gidiş vaktine göre saati ayarlıyorlar. Genellikle işe, sabah namaz vakti çıktıktan ve güneş doğduktan sonra çıkarlar. Uykudan kalktığına, sabah namazını kaza eder. Bu namazın, bu şekilde kaza edilmesinin sahihliği konusunda ilim ehli arasında ihtilaf vardır. *Allah yardımcımız olsun.*

“Bana bu gece iki kişi (yani iki melek) geldiler. Onlar beni götürüyorlardı. Onlar bana, ‘Yürü!’ dediler. Ben de onlarla birlikte yürüdüm. Derken, yatmakta olan bir adamın yanına vardık. Onun baş ucunda elinde taş bulunan başka bir adam durmuş, yatan adamın başını taşla vurup yarıyordu. Taşı başına her vurduğunda taş o tarafa yuvarlanıp gidiyordu. Atan adam da arkasından koşuyor ve onu tekrar alıp getiriyordu. O dönüp gelmeden, bunun başı iyi oluyor ve eski hâline dönüyordu. Sonra taşı getiren adam, yatan adamın üzerine dönüyor ve birinci defa yaptığı gibi tekrar onun başını eziyordu.” (Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* dedi ki:) “Ben bu iki meleğe, ‘Sübhanelah! Bu iki adam kimdir?’ diye sordum. Melekler bana, ‘Yürü, yürü!’ dediler.”

Hadisin sonunda, melekler, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’e o adamı ve işlemiş olduğu günahı bildirdiler. Dediler ki:

“Şu yanına geldiğin ve taş ile başı ezilen adam, Kur'an'ı alan ancak onu reddeden⁴⁰ ve farz namazı kılmadan uyuyan kimsedir.”⁴¹

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: “Sizden biri uyuduğu vakit şeytan, onun ense köküne üç düğüm vurur; her düğümü vururken; ‘Haydi uyu, gecen uzun ola!’ (diyerek) vurur. Eğer o kimse uykudan uyandı-
ğı vakit Allah'ı zikrederse bir düğüm çözülür. Abdest alırsa bir düğüm daha çözülür. Namaz kılacak olursa bir düğüm daha çözülür ve gön-
lü rahat olarak sabahlar. Yoksa pis ve tembel olarak sabahlar.”⁴²

* Abdullah b. Mes'ud *radiyallahu anh*'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yanında, sabah oluncaya kadar

⁴⁰ Yani onu terk eder, hükümlerini öğrenmez ve o hükümlerle amel etmezdi.

⁴¹ Buhârî, 7047.

⁴² Buhârî, 1142; Müslim, 776.

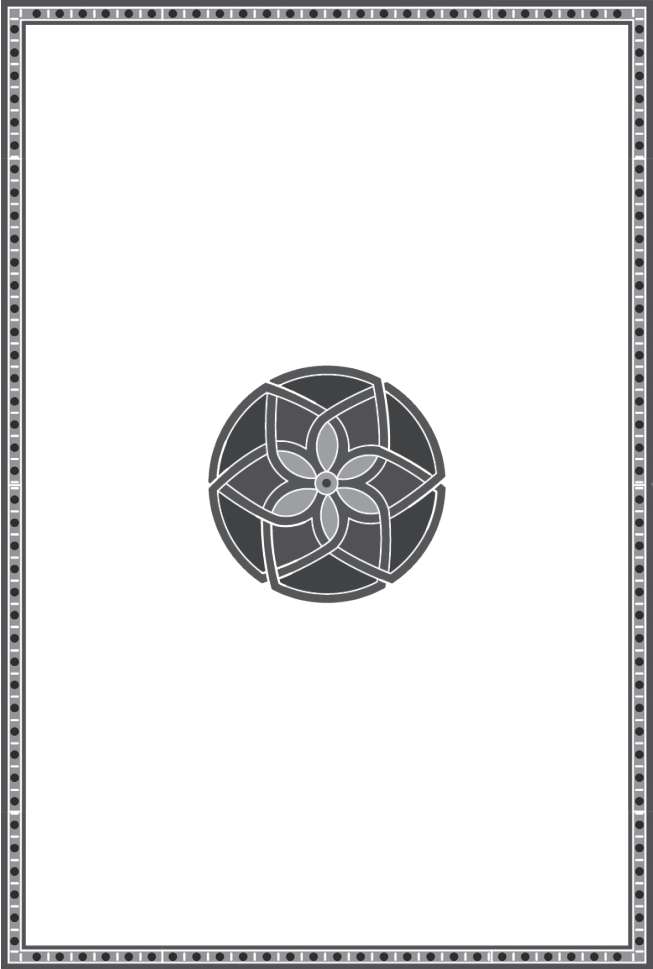
(gece boyunca) uyuyan bir adamdan bahsedildi. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: “O, şeytanın, kulaklarına veya kulağına bevlettiği bir kimsedir.”⁴³

* Ömer b. Abdulaziz, âmillerinden⁴⁴ birine namaz vakti geldiğinde meşguliyetten kaçınmasını, namaz vaktini kaçırmanın kimsenin İslam’ın diğer hükümlerini hayli hayli kaçıracağını yazmıştı.⁴⁵

⁴³ Buhârî, 3270; Müslim, 774.

⁴⁴ Âmil, herhangi bir bölgenin işlerini üstlenen kimsedir. Vali a - lamına gelmektedir. Emîr olarak da isimlendirilebilir.

⁴⁵ Ebu Nuaym, *Hilyetu'l Evliya'da* (7351) rivayet etmiştir. Daru'l Kütübü'l İlmiyye, Beyrut.

Cemaatle Namaz Kılmanın Fazileti Hakkında Rivayet Edilenler

* Ebu Hureyre *radıyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Kişinin, cemaatle kıldığı namaz, evinde veya çarşıda tek başına kıldığı namazdan yirmi beş kat üstündür. Bu da şundandır: Kişi abdest aldığında güzel bir şekilde alır, sonra mescide gider, namazdan başka hiçbir niyeti olmadan mescide girinceye kadar attığı her adıma karşılık bir derece yükseltilir ve yine attığı her adıma karşılık bir günahı bağışlanır. Namaz kıldığı mescidde bulunduğu süre boyunca melekler kendisine salât eder⁴⁶ ve ‘Allah’ım, ona salât et! Allah’ım, ona rahmet

⁴⁶ Yani ona dua ederler. Zira dua, namazın anlamlarından biridir.

et.' derler. Sizden biri, namazı beklediği sürece namazdadır."⁴⁷

* Abdullah b. Mes'ud *radiyallahu anh'*dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Kim yarın Allah'a, müslüman olarak kavuşmak isterse şu namazlara ezan okunan yerde devam etsin! Çünkü Allah, Peygamberiniz *sallallahu aleyhi ve sellem'e* sünen-i hüdü'yi (ibâdet olarak devamlı yapılan sünnetleri) meşru kılmıştır. Namaz da sünen-i hüdüdür. Eğer siz de cemaati terk edip namazı evinde kılanın yaptığı gibi evlerinizde kıalarsanız, Peygamberinizin sünnetini terk etmiş olursunuz. Peygamberinizin sünnetini terk ederseniz, muhakkak sapıklığa düşersiniz. Hiçbir kimse yoktur ki tertemiz abdestini alsın, sonra şu mescidlerden birine gitsin de, Allah, ona attığı her adımı karşılığında bir sevap yazmasın; her adımı karşılığında onu bir derece yükseltmesin ve her adımı karşılığında onun bir günahını affetmesin! Vallahi biz öyle günler gördük ki,

⁴⁷ Buhârî, 647; Müslim, 649. Hadisin az bir bölümü Müslim'dendir.

nifakı belli münafıktan başka hiçbirimiz cemaati terk etmiyordu. Vallahi bir insan iki kişi arasında, bacakları yerde sürünerek (mescide) getirilir de safa durdurulurdu.”⁴⁸

* Mescidde namaz kılan kimse, güneşin, varlıklara bir mil yaklaştığı kıyamet gününde Allah'ın gölgesi altında gölgelenir. Ebu Hureyre *radiyallahu anh'dan* rivayet edildiğine göre, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Hiçbir gölgenin⁴⁹ olmadığı günde, Allah, yedi kişiyi gölgesi altında gölgelendirecektir: Âdil yönetici, Allah'a ibadet içinde yetişen

⁴⁸ Müslim, 654.

⁴⁹ Bu hadisi Beyhâkî, *el-Esmâ ve's-Sıfat* adlı kitabında (793), Ebu Hureyre *radiyallahu anh'dan* şu lafızla rivayet etmiştir: “Hiçbir gölgenin olmadığı günde, Allah, yedi kişiyi arşının gölgesi altında gölgelendirecektir...” Kitabın muhakkiki Abdullah el-Hâşidî, bu rivayeti sahih kabul etmiştir.

İki hadis arasında bir çelişki yoktur. Anılan gölgenin, arş'a izafe edilmesi caiz olduğu gibi Allah Teâlâ'ya, mülk ve şereflenme bağlamında izafe edilmesi de caizdir.

genç, yalnız kaldığında Allah'ı zikreden ve gözleri yaşaran kimse, kalbi mescidlere bağlı kimse...”

* Müslim'deki rivayet şöyledir: “Mescidden çıktığı vakit tekrar ona dönünceye kadar (kalbi) mescide bağlı olan adam...”⁵⁰

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Kim sabah-akşam mescide giderse, Allah, onun her gidiş-gelişi için cennette köşkerler hazırlar.”⁵¹

⁵⁰ Buhârî, 6806; Müslim, 1031.

⁵¹ Buhârî, 662; Müslim, 669. Lafız, Müslim'e aittir.

İlk Cemaatle Namaz Kılmanın Gerekliliği, Bundan Geri Kalmanın Kınanması Hakkında Rivayet Edilenler

* Mescidde, ilk cemaatle birlikte namaz kılmak gerektiğine işaret eden delillerden biri de, Allah'ın, en kritik zaman olan savaş zamanında namazın kılınmasını farz kılmasıdır (ki, bu namaz, “koru namazı” diye bilinir): Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Sen de ilerinde bulunup onlara namaz kıldırđın zaman, onlardan bir kısmı seninle beraber namaza dursunlar, silahlarını (yanlarına) alsınlar, böylece (namazı kılıp) secde ettiklerinde (diğerleri) arkanızda olsunlar...” (Nisa, 102)

* Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: “**Namazı tam kılın, zekâtı hakkıyla verin, rükû edenlerle beraber rükû edin.**” (Bakara, 43) Rükû edenler, mesciddeki cemaattir.

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh'dan* rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: “*Canım elinde olan Allah'a yemin olsun, içimden öyle geçti ki, birçok odun toplanmasını emredeyim. Odunlar yığılsın. Sonra namaz için ezan okunmasını emredeyim, okunsun. Sonra birine emredeyim de o insanlara imam olsun. Ardından o cemaati bırakayım da namaza gelmeyen erkeklerin üzerine gidip evlerini üstlerine yakıvereyim. Yine canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, onların herhangi biri (burada) semiz etli bir kemik parçası yahut iki tane güzel paça bulacağını bilseydi, muhakkak yatsı namazına gelip hazır bulunurdu.*”

Müslim'in rivayeti şöyledir: “*Sonra yanlarında odun demetleri bulunan birtakım*

adamları beraberime alarak namaza gelmeyen kimselere gideyim ve üzerlerine evlerini ateşle cayır cayır yakayım.”⁵²

* İbn Abbas *radiyallahu anhuma*'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: “Ezan sesini işitip de oraya (özürsüz) gitmeyenin namazı (makbul) olmaz.”⁵³

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh*'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e âmâ bir kimse geldi ve “Ey Allah'ın Rasûlü, beni mescide götüreceğ bir kılavuzum yok.” dedi. Ardından, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'den, kendisine evinde namaz kılması için izin vermesini istedi. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ona izin verdi. Âmâ adam dönüp gittikten sonra Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* onu çağırarak “Namaz için okunan ezanı iti-

⁵² Buhârî, 7224; Müslim, 651.

⁵³ İbn Mâce, 793 ve diğerleri. el-Elbânî, *el-İrvâ*'da (2/337) hadisi sahih kabul etmiştir.

yor musun?” diye sordu. Adam, “Evet” diye cevap verince, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, “O halde ezana icabet et!” buyurdu.⁵⁴

* Sözüün özü, korku, şiddetli yağmur veya rüzgâr gibi bir mazeret olmadığı zaman mescidde cemaatle namaz kılmak vaciptir. “Cemaat”le kastedilen, ezanla çağrılan ve namaz kılan ilk cemaattir. Bazı insanlar, ilk cemaatten geri kalmaktadırlar. Bir mescide girdiğinde, içinde ikinci ve üçüncü cemaatin namaz kıldığını görmektesin. Böylelikle namaz kılanlar cemaatlere bölünmekte, tek bir cemaat olmamaktadırlar. Hidayete ulaştıran Allah’tır.⁵⁵

⁵⁴ Müslim, 653.

⁵⁵ Daha fazla bilgi için bakınız: *Ehemmiyetu Salâtu'l Cemaat fi Dav'î'n-Nusûs ve Siyeru's Salihîn*, Fadl İlâhî Zahir, Müessesetu'l-Cureysî, Riyad.

Cuma Namazından Geri Kalmanın Ağır Sonuçları Hakkında Rivayet Edilenler

* İbn Ömer ve Ebu Hureyre *radiyallahu anhum*'dan rivayet edildiğine göre, onlar, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, minberi üzerindeyken şöyle buyurduğunu işitmişlerdir:

*“Ya birtakım adamlar cuma namazlarını terk etmekten vazgeçerler ya da Allah, onların kalplerine muhakkak surette mühür vurur da bir daha gafillerden olurlar.”*⁵⁶

⁵⁶ Müslim, 865.

Cemaatle Namaz İçin Acele Etmenin Ve İlk Safa Yetişmenin Fazileti Hakkında Rivayet Edilenler

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Öyle buyurmuştur: “*Erkek saflarının en hayırlısı ilk saf; en kötüsü ise sonuncu saftır.*”⁵⁷

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Öyle buyurmuştur: “*n safta ne olduğu-
nu bilselerdi (ya da bilseniz), muhakkak kur'a
ekerlerdi.*”⁵⁸

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh*'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Öyle buyurmuştur:

⁵⁷ Müslim, 440.

⁵⁸ Müslim, 439.

“İnsanlar ezan ile ilk safta neler olduğunu bilselerdi, bunlara sahip olmak için de kur’a çekmekten başka çare bulamaları mutlaka kur’a çekerlerdi. Namaza erken gitmekte neler olduğunu bilseler, bu hususta mutlaka yarış ederlerdi. Yatsı ile sabah namazlarında neler olduğunu bilseler, onlara emekleyerek dahi olsa giderlerdi.”⁵⁹

“Ezan” sözü ile kastedilen, ezanı okuyan kim-
senin sahip olacağı sevabı bilselerdi, demektir.

* Berâ b. Âzib *radıyallahu anh*’dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz aziz ve yüce Allah ile melekleri, ilk safta bulunanlara salât ederler.”⁶⁰

İbn Hibban, *Sahih*’inde hadisi şu lafızla rivayet etmiştir: “Şüphesiz Allah ve melekleri, ilk safta bulunanlara salât ederler.”

⁵⁹ Buhârî, 615; Müslim, 437.

⁶⁰ Ebu Davud, 664. el-Elbânî *rahimehullah*, hadisi sahih kabul etmiştir.

* İrbad b. Sariye *radiyallahu anh'*dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, ön saftaki cemaat için üç defa, ikinci saftakiler için bir defa istiğfar ederdi.⁶¹

Rivayetin Nesâî'deki lafzı şöyledir: “Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, ilk safta bulunanlara üç; ikinci safta bulunanlara bir kez dua ederdi.”

“İlk safta olanlara dua ederdi,” yani onlar için Allah'tan rahmet diler ve istiğfarda bulunurdu. Şüphesiz dua, namazın anlamı içindedir.

* Ebu Said el-Hudrî *radiyallahu anh'*dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, ashabında bir gerileme gördü ve onlara şöyle buyurdu: “Bir kavim gerileye gerileye nihayet Allah kendilerini geriletir.”⁶²

Yani onları, büyük bir fazilet ve yüce bir mertebeden alıkoyar.

⁶¹ Nesâî, 816; İbn Mâce, 996. el-Elbânî *rahimehullâh*, hadisi sahih kabul etmiştir.

⁶² Müslim, 438.

* Âişe radiyallahu anha'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: “Bir kavim birinci saftan geri durmaya devam ederse, Allah da onları ateşte(ın çıkarmayı) geciktirir.”⁶³

* İbrahim b. Yezid en-Neha⁶⁴ şöyle der: “Bir kimsenin, ilk tekbirde ağır davrandığını gördüğünde, onunla musafaha yaptığın elini yıka.”⁶⁵

⁶³ Ebu Davud, 679. el-Elbânî *rahimehullah*, hadisi sahih kabul etmiştir.

Uyarı: Hadisin tamamı, “*Hatta Allah onları, cehenneme kadar getirir.*” Fakat Şeyh el-Elbânî, bu ziyade ifadeyi zayıf kabul etmiştir. Bunun için ben de zikretmedim. Bkz. *es-Silsiletü Daife*, 6442.

⁶⁴ İmam, hafız ve Irak fakihidir. Hadis râvilerindedir. 96 senesinde öldü. Hayatı için bakınız. *Siyeru A'lâmi'n Nübelâ*, 4/520.

⁶⁵ Hafız Ebu Nuaym el-İsbehânî, *Hilyetu'l Evliya'da* (5489) rivayet etmiştir. Tahkik: Mustafa Abdulkadir Ata, Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, Beyrut.

Rükû ve Secdeleri Uygun Şekilde Yapmayan Kimse İçin Yapılan Tehditler Hakkında Rivayet Edilenler

* Ebu Hureyre *radiyallahu anh'dan* rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* mesciddeydi. Bir adam mescide girip namaz kıldı. Ardından Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem'e* selâm verdi. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* selâmı aldı ve “Dön, namaz kıl. Çünkü sen namaz kılmadın.” buyurdu.

Adam geri döndü, daha önce kıldığı gibi namaz kıldı. Sonra geldi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem'e* selâm verdi. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* “Dön, namaz kıl. Çünkü sen namaz kılmadın.” buyurdu. Bu, üç kez tekrar etti. Adam, “Seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, bundan daha iyisini bilmiyorum,

bana öğret.” deyince Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Namaza kalktığın zaman tekbir getir. Sonra Kur’an’dan sana kolay geleni oku. Ardından âzâların yatışincaya kadar rükûda kal. Sonra başını kaldır, iyice doğrul. Ardından âzâların yatışincaya kadar secde et. Sonra başını kaldır ve âzâların yatışincaya kadar otur. Bunu, tüm namazında böyle yap.”⁶⁶

Bu hadis, ilim ehli tarafından “namazı kötü kılan kimse” olarak bilinir. Hadisten, kıyam, rükû, secde vb. gibi namazın tüm rükunlarında âzâların yatışmasının bir rükûn olduğu sonucu çıkarılmıştır.

* Zeyd b. Vehb’den, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Biz, Huzeyfe ile birlikte mescidde oturuyorduk. Derken Kinde kapılarından bir adam içeri girdi, namaz kılmaya başladı. Ne rükû ne de secdeyi tam yapıyordu. Namazı tamamladı-

⁶⁶ Buhârî, 757; Müslim, 397.

ğında Huzeyfe, “Ne zamandan beri böyle namaz kılıyorsun?” diye sordu. Adam, “Kırk yıldan beri” cevabını verdi. Huzeyfe, “Kırk yıldır namaz kılmamışsın. Eğer bu şekilde namaz kılarken ölecek olursan, Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in izlemiş olduğu dinden başka bir din üzere ölmüş olursun.” dedi.⁶⁷

* Abdurrahman b. Şibl *radıyallahu anh*'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şu üç şeyi yasakladı: “Karganın gagalaması (gibi çabuk secde etmek)ten, yırtıcı hayvanın yayılışı (gibi secdede kolları yere yaymak)tan ve devenin (su çevresinde çökmek için) belirli bir yeri yurt edinmesi gibi adamın (mescidde) namaz kıldığı yeri yurt edinmesinden.”⁶⁸

⁶⁷ Muhammed bin Nasr el-Mervezî, *Ta'zimu Kadru's-Salât*, Bâbu Zikru İkfâru Târiku's-Salât, no: 940.

⁶⁸ Nesâî, 1111; İbn Mâce, 1429. el-Elbânî *rahimehullah*, hadisi hasen kabul etmiştir. "Yırtıcı hayvanın yayılışı," yani secde ettiğinde kollarını yere yayması. Emredilen, sadece avuçların yayılmasıdır. Kollara gelince, onları yerden yukarı kaldırır.

“Karganın gagalaması” sözü, secdelerin hafif tutulması, secde hâlinde âzâların yatışması demektir. Bunun için âlimler, namazda âzâların yatışmasının, namazın rükûnlarından biri olduğunu söylemişlerdir. Bu gerçekleşmeden namaz sahih olmaz. Bunu yapmamak namazı bozar. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, kıyam, rükû ve secdeleri tam yapardı. Âzâları yatışincaya kadar rükû eder, âzâları yatışincaya kadar secdede kalırdı. Secdede söylenen birtakım dua ifadeleri vardır. O *sallallahu aleyhi ve sellem*’i örnek almak gerekir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, namazın uzun tutulmasının, kişinin anlayışından olduğunu ifade etmiştir.

* İbn Kayyım *rahimehullah* şöyle der: “Allah Teâlâ, **“Namaz kılınız.”** (Bakara, 43) buyurmuştur. Böylelikle biz, namaz kılmakla emrolunduk.

"Belirli bir yeri yurt edinme" ise, kişinin, mescidde bir yer edinerek hep aynı yerde kılmasıdır.

Sündî *rahimehullah* şöyle der: "Yırtıcı hayvanın yayılışı," yani kişinin mescidde belli bir yer edinmesi ve sadece orada namaz kılması. Tıpkı, eski çöktüğü yere su içmek için çöken deve gibi...

Bu da kıyam, rüku, secde ve zikirlerini tam olarak yerine getirmek demektir. Yüce Allah felaha ulaşmayı, namaz kılan kimsenin huşulu olmasına bağlamıştır. Namazının huşusu giden, felaha eren kimselerden olamaz. Namazı acelece ve eksik olarak kılan kimsede huşunun meydana gelmesi kesinlikle imkânsızdır. Tam aksine huşunun oluşması sadece mutmainlik ile olur. Ne zaman mutmainlik artarsa, huşu da artar. Huşu azaldığı zaman aceleyle yaptığı el hareketlerinin (hızlılıktan dolayı) şiddetlenmesiyle kişi boş bir iş yapmış gibi olur ve huşu da bulunmamış olur. Burada ubudiyyete (kulluğa) yönelme de (tamamıyla) gerçekleşmemiş olur.”⁶⁹

⁶⁹ *Kitabu's Salât ve Hukmu Târikuha*, Bölüm: Kavlu'l Mutavvilîn li's-Salât, s. 339-340.

Namazı Terketmenin Hükümü Konusunda Rivayet Edilenler

* Namaz, Allah'tan başka hak ilah olmadığı ve Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şهادetten sonra, İslam'ın beş şartının en büyüğüdür. Kim onun farz oluşunu inkâr ederek terk ederse, -müslümanların icmasıyla- kâfir olur. Onu ihmal ederek, tembellik göstererek terk eden kimsenin hükmünde âlimler ihtilaf etmişlerdir. O kişi hakkında, eski-yeni iki görüş vardır:

Birinci görüş, onun mutlak olarak kâfir olduğudur.

İkinci görüş, onun kâfir olmadığı, büyük günahlardan birini işlediğinden dolayı âsi olduğudur. İbn Kayyım *rahimehullah*, *Kitabu's-Salât ve Hukmu Târikuha* adlı kitabının baş tarafında şöyle diyor:

“Müslümanlar, farz olan namazı bilerek, kasten terk etmenin günahların en büyüklelerinden ve en yükseklerinden biri olduğunda anlaşmazlığa düşmemişlerdir. Şüphesiz bunun günahı, Allah katında; insan öldürmenin, mal çalmanın, zinanın, hırsızlığın ve içki içmenin günahından daha büyüktür. Bu kötü fiil, aynı zamanda Allah'ın hem dünya hem de ahirette cezalandırmasına, gazabına ve rezil etmesine neden olur.”

* Namazı, tembellik ederek terk eden kimsenin küfrü konusundaki delillerden biri de, Allah Teâlâ'nın Meryem sûresindeki şu âyetleridir: **“Nihayet onların peşinden öyle bir nesil geldi ki, bunlar namazı bıraktılar, nefislerinin arzularına uydular. Bu yüzden ileride sapıklıklarının cezasını çekecekler. Ancak tevbe edip iman ederek doğruları yapanlar, işte bunlar cennete girecekler ve hiçbir şekilde haksızlığa uğramayacaklardır.”** (Meryem, 59-60) Bu ayetten, Allah Teâlâ'nın namazı bırakan ve

nefislerinin arzularına uyanları, “Ancak tevbe edip iman ederek” şartıyla zikretmesi, onların namazı bıraktıkları ve arzularına uydukları için mümin olmadıklarına işaret etmektedir.

* Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah’ı anmaktan alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır.”**
(Münafikun, 9)

İbn Kayyım *rahimehullah*, bu âyet hakkında şöyle diyor: “Şüphesiz Allah, mutlak olan hüsrani, malları ve çocukları kendisini namazından alıkoyan kişiye hamletmiştir. Mutlak olan hüsrani da sadece kâfir olanlara verilmektedir. Çünkü müslüman, günahlarından ve hatalarından dolayı hüsrana girse de şüphesiz işin sonunda (imanından dolayı vs.) kazanca girer.”⁷⁰

* Allah Teâlâ, Tevbe sûresinde müşrikler hakkında şöyle buyuruyor: **“Şayet tevbe eder,**

⁷⁰ Kitabu’s Salât, s. 60. Namazı terk eden kimsenin kafir olduğuna dair deliller bağlamında.

namazı kılar ve zekâtı verirlerse o zaman dinde kardeşlerinizdirler.” (Tevbe, 11)

İbn Kayyım *rahimehullah* şöyle diyor: “Müminlerle olan kardeşlikleri, namaz filiyle ilişkilendirilmiştir. Eğer namaz kılmazlarsa, müminlerin kardeşleri olamazlar: **‘Mü’minler ancak kardeştirler.’** (Hucurat, 10) ayetiyle de mümin olamamaktadırlar.”⁷¹

* Namazı terk eden kimsenin küfrü konusunda sünnette birçok delil vardır. Bunların bazıları şunlardır:

* Bureyde b. Husayb *radiyallahu anh* hadisi. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: *“Bizimle onlar arasındaki fark, namazdır. Kim onu terk ederse, kâfir olur.”*⁷²

⁷¹ A.g.e., s. 59.

⁷² Tirmizî, 2621; Nesâî, 462; İbn Mâce, 1079; İbn Hibbân, 1454; Ahmed, 5/346; Lâlekâî, *Şerhu Usûlü İ'tikadu Ehli's-Sünne*, 1520, "Namaz İmandan Bir Bölümdür." el-Elbânî, İbn Ebi Şeybe'nin *İman* adlı kitabına yaptığı ta'likinde (46) şöyle der: "Hadisin isnadı, Müslim'in şartlarına göre sahihtir. İbn Kayyım da Kitabı's Salat'ta ("Namazı terk edenlerin küfre düştüğüne dair

* Câbir b. Abdillâh *radiyallahu anh'* dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Kişi ile şirk ve küfür arasında, namazı terk vardır."⁷³

* Sevban *radiyallahu anh'* dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim: "Kul ile küfür ve iman arasında namaz vardır. Kul, namazı terk ettiğinde şirke düşmüştür."⁷⁴

Sahabenin fetvasına gelince, onların büyük bir çoğunluğu, namazı terk edenin küfre düştüğü görüşündedirler. Âlimlerden birçoğunun, sahabenin, namazı terk eden kimsenin kafir

deliller," s. 68) aynı şeyi söylemiştir." İbn Teymiyye, *Mecmuu'l-Fetavâ'da* (7/513) hadisin sabit olduğuna hükmetmiştir.

⁷³ Müslim (82) rivayet etmiştir. Başkaları da farklı lafızlarla rivayet etmişlerdir. Ebu Davud (4678), Tirmizî (2618-2620), Nesâî (463), İbn Mâce (1078), Ahmed (3/370), Lâlekâî, *Şerhu Usûlu İ'tikadu Ehli's-Sünne* (1513-1517) (Namaz, İmandan Bir Bölümdür) gibi. Bkz. *Sahihu't Terğib ve't-Terhib*, 563.

⁷⁴ Lâlekâî, *Şerhu Usûlu İ'tikadu Ehli's-Sünne*'de rivayet eder. Der ki: "Hadisin isnadı, Müslim'in şartlarına göre sahihtir." el-Elbânî, *Sahihu't Terğib ve't-Terhib*'de (no: 566) hadisi zikreder.

olduğu konusunda icma ettiği rivayet edilir. Ömer b. Hattab *radiyallahu anh*'ın, vefatına neden olan hastalığı sırasında söylediği “Namazı terk eden kimsenin İslam’da payı yoktur.” sözü, buna delildir.⁷⁵

* Şerîk, Abdulmelik b. Umeyr’den, o da Ebu Muleyh’ten, onun şöyle dediğini rivayet etmiştir: Ömer *radiyallahu anh*’ın şöyle dediğini işittim: “Namaz kılmayanın İslam’ı yoktur.” Şerik’e, “Bunu minber üstünde mi söyledi?” diye sorulunca, Şerik, “Evet” cevabını verdi.⁷⁶

* Ali b. Ebi Talib *radiyallahu anh*’a, namaz kılmayan bir kadının durumu soruldu. O da “Namaz kılmayan kâfirdir.” dedi.

⁷⁵ Malik, *Muvatta*’da, Taharet Kitabı’nda, "Yarasından veya Burnundan Akan Kanı Durmayan Kimsenin Yapacağı İş" bölümünde rivayet etmiştir. Lâlekâî, 1528, 1529; el-Mervezî, *Ta’zimu Kadru’s Salât*, Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu Bölümü, 923-929.

⁷⁶ Mervezî, *Ta’zimu Kadru’s Salât*, Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu Bölümü, 930.

* Ali dedi ki: “Kim bilerek tek bir namazı terk ederse, o, Allah’tan, Allah da ondan uzaklaşmış olur.”⁷⁷

* Câbir b. Abdillâh *radiyallahu anh*’a, “Siz günahı küfür sayar mıydınız?” diye soruldu. Cabir, “Hayır. Kul ile küfür arasında, ancak namazı terk vardır.” dedi.⁷⁸

* Yine “Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’in döneminde, size göre, ameller içinde küfür ile imanı ayıran şey neydi?” diye sorulunca “Namazdı” diye cevap verdi.⁷⁹

* İbn Mes’ud *radiyallahu anh*, namaz hakkında şöyle dedi: “Onu terk etmemek gerektiği görü-şündeyiz. Çünkü onu terk etmek küfürdür.”⁸⁰

⁷⁷ Bu ve bundan önceki söz, Mervezî’nin, *Ta’zimu Kadru’s Salât* adlı kitabında, “Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu” bölümünde (933, 934) geçmektedir.

⁷⁸ Lâlekâî, 1537; Mervezî, *Ta’zimu Kadru’s Salât*, “Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu” Bölümü.

⁷⁹ Lâlekâî, 1538; Mervezî, *Ta’zimu Kadru’s Salât*, “Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu” Bölümü, 947.

⁸⁰ Lâlekâî, 1532.

* Yine İbn Mes'ud *radiyallahu anh* şöyle demiştir: “Namaz kılmayanın dini yoktur.”⁸¹

* Ebu'd-Derdâ *radiyallahu anh* şöyle der: “Namazı olmayanın imanı yoktur. Abdesti olmayanın da namazı yoktur.”⁸²

* Yüce tabî Abdullah b. Şakik *radiyallahu anh* şöyle dedi: “Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashabı, namaz dışındaki hiçbir amelin terkinin küfür kabul etmezdi.”⁸³

* Tâbiînin, namazın terkinin küfür olduğu konusundaki fetvalarına gelince, İmam Lâlekâî

⁸¹ Mervezî, *Ta'zimu Kadru's Salât*, "Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu" Bölümü, 936; İbn Ebi Şeybe, *İman*, 47; el-Elbânî, *Sahihu't Terğib ve't-Terhib*'de (574) hadisin isnadını hasen kabul etmiştir.

⁸² Lâlekâî, 1536; İbn Nasr el-Mervezî, *Ta'zimu Kadru's Salât*, "Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu" Bölümü, 945. Son cümle yer almadan rivayet etmiştir. el-Elbânî, *Sahihu't Terğib ve't-Terhib*'de (575) hadisin isnadını sahih kabul etmiştir.

⁸³ Tirmizî, 2622; Mervezî, *Ta'zimu Kadru's Salât*, "Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu" Bölümü, 948. el-Elbânî *rahimehullâh*, *Sahihu't-Tirmizî*'de hadisi sahih kabul etmiştir. *Sahihu't-Terğib ve't Terhib*'deki (565) ta'likine bakınız.

rahimehullah, Şerhu Usûlu İ'tikadu Ehli's-Sünne ve'l-Cemaa' da şöyle demiştir:

“Hasan'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir: Bana ulaştığına göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashabı şöyle derdi: “Kul ile şirk koşması ve küfre düşmesi arasında, herhangi bir mazereti olmaksızın namazı terk etmesi vardır.”

Tabiînden Mücahid, Said b. Cübeyr, Cabir b. Zeyd, Amr b. Dinar, İbrahim en-Nehâî ve Kasım b. Muhaymere de böyle söylemişlerdir.

Fakîhlerden ise Malik, Evzaî, Şafî, Şureyk b. Abdillâh en-Nehâî, Ahmed, İshak, Ebu Sevr, Ebu Ubeyd Kasım b. Sellâm da bu görüştedir.”⁸⁴

* İshak b. Rahaveyh şöyle der: “Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'den, namazı terkedenin kâfir olduğu konusunda sahih hadisler rivayet edilmiştir. Aynı şekilde ilim ehli de Hz. Peygamber

⁸⁴ *Şerhu Usûl-u İ'tikadu Ehli's-Sünne ve'l Cemaa'*, 1502. Namazın, imandan olduğu konusunda Hz. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den rivayet edilen hadisler bağlamında. Hasan'ın sözü için bakınız. 1539.

ber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den günümüze kadar, namazı bilerek, herhangi bir mazeret olmaksızın terk eden kimsenin o vakit geçince kâfir olduğu görüşündedir.⁸⁵

* Said b. Cübeyr, "Bilerek namazı terk eden kimse, küfre düşmüştür." der.⁸⁶

* Eyyûb es-Sahtiyânî, "Namazı terk etmek küfürdür, bu konuda ihtilaf yoktur." der.

* Abdullah b. Mübarek de "Kim herhangi bir mazereti olmaksızın, bilerek, vakti geçinceye kadar namazı geciktirir ve terk ederse, küfre düşmüştür." der.⁸⁷

⁸⁵ Muhammed b. Nasr el-Mervezî, *Ta'zimu Kadru's Salât'ta*, "Namaz Kılanları Öldürmenin Yasak Oluşu" Bölümü, 990. Hadisi, İbn Abdilberr, *et-Temhid'de*, Cemaatle Namaz Kitabı'nda, "İmam ile Birlikte Namazı Tekrarlama" Bölümünde rivayet etmiş ve şu ilaveyi yapmıştır: "Eğer kişi namazı kaza etmeyi reddeder ve 'Namaz kılmam' derse.."

⁸⁶ Mervezî, *Ta'zimu Kadru's Salât*, "Namazı Terk Edenin Kafir Oluşu" Bölümü, 919.

⁸⁷ Bu ve bundan önceki rivayet, Mervezî'nin, *Ta'zimu Kadru's Salat* adlı kitabında, "Namaz Kılanları Öldürmenin Yasak Oluşu" Bölümünde (978, 979) geçer.

* Hafız Abdulazim el-Münzirî şöyle der: “Sahabe ve onlardan sonra gelen bir topluluk, tüm vaktinin çıkması için bilerek namazı terk eden kimsenin tekfir edileceği görüşündedirler. Ömer b. Hattab, Abdullah b. Mes’ud, Abdullah b. Abbas, Muaz b. Cebel, Cabir b. Abdillâh, Ebu'd-Derda *radiyallahu anhum* ve sahabe dışında Ahmed b. Hanbel, İshak b. Rahaveyh, Abdullah b. Mübarek, Nehâî, Hakem b. Uteybe, Eyyub es-Sahtiyânî, Ebu Davud et-Tayâlisî, Ebu Bekr b. Ebi Şeybe, Züheyr b. Harb ve diğerleri (*Allah onların hepsine rahmet etsin*).”⁸⁸

* İbn Hazm *rahimehullah* şöyle der: “Ömer, Muaz, Abdurrahman b. Avf, Ebu Hureyre ve diğer sahabîlerden *radiyallahu anhum*, vakti çıkıncaya kadar tek bir farz namazı bilerek terk eden kimsenin, kâfir ve mürted olduğuna dair rivayetler gelmiştir.”⁸⁹

⁸⁸ *et-Terğib ve't-Terhib*, "Namaz Kitabı, Namazı Bilerek Terk Eden Kimseyi Korkutma" Bölümünün sonu.

⁸⁹ İbn Hazm, *el-Muhalla*, 1/152-153; 279. Mesele.

* Muhammed b. Nasr el-Mervezî,⁹⁰ “Bu, hadis ehlinin büyük bir çoğunluğunun görüşüdür.” der.⁹¹

* İbn Kayyım *rahimehullah* şöyle der: “Gerçekten, yüce Allah’ın namazı emrettiğini doğrulayacak bir kimsenin, zaten namazı devamlı terk etmede ısrarlı olması söz konusu olamaz. Çünkü gerek âdete gerekse tabiata/yaratılışa göre; kesin olarak yüce Allah’ın gündüz ve gece olmak üzere beş vakit namazı farz kıldığını, terk edildiği vakit en büyük cezalara çarptıracağını bilen ve doğrulayan bir kimsenin buna rağmen namazı kılmamakta ısrarlı olması gerçekten imkânsız bir durumdur.

Namazın farz olduğunu kabul eden bir kimsenin onu terk etmesi asla söz konusu bile olmaz. Çünkü iman, kişiye namazı emreder. Öyle

⁹⁰ İmam, şeyhulislam, hafız ve Şafiî fakihlerdendir. 294'te vefat etti. Hayatı için bakınız. *Siyeru A'lami'n Nübelâ*, 4/33.

⁹¹ *Ta'zimu Kadru's Salât*, "Namaz Kılanları Öldürmenin Yasak Oluşu ve Namaz Kılmayanın Öldürülmesinin Mübah Oluşu" Bölümü, 1002'den sonra.

ki kalbinde buna gidecek bir emri dinlemiyorsa, zaten onun kalbinde iman bulunmuş değildir.”⁹²

* Müslümanların imamının, namazı terk eden kimseden tevbe etmesini istemesi gerekir. Eğer tevbe ederse, kabul edilir. Etmezse, onun kâfir olduğu görüşünde olanlara göre dinden çıktığı için öldürülür. Ya da fasık olduğunu söyleyenlerin görüşüne göre had uygulanır. Ebu Bekir *radiyallahu anh*, zekâtın farzietini inkâr edenlerle ya da farz oluşunu kabul etmekle birlikte vermekten kaçınanlarla, zekatı vermediği için savaşmıştı. Namazı terk edenin öldürüleceği görüşü, Şafî'nin ve ilim ehlinde bir topluluğun görüşüdür.

⁹² *Kitabu's Salât ve Hukmu Târikuha*, s. 63. Namazı terk edenlerin küfre düştüğüne dair delillerin onuncusunu zikrettikten sonra.

Namazı Terk Etmenin Sonucunda Gerçekleşen Dinî ve Dünyevî Hükümler

* Namazı terk edenin küfründen dolayı gerçekleşen hususlardan biri de, namazı terk edenin, namaz kılan müslüman bir kadınla evlenmesinin helâl olmamasıdır. Eğer böyle bir kadınla evlenirse, onunla birlikte kalması helâl olmaz. Onunla cinsel ilişkide bulunması haram olur. Çünkü kadın müslüman, o ise kâfirdir. Zira Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Eğer siz de onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz onları kâfirlere geri göndermeyin. Bunlar onlara helâl değildir. Onlar da bunlara helâl olmazlar.”** (Mümtehine, 10)

* Aynı şekilde erkek namaz kılıyor, kadın namaz kılmıyorsa, erkeğin onunla evlenmesi veya

onunla kalması helâl olmaz. Çünkü müslüman bir erkeğe, ancak müslüman bir kadın veya ehl-i kitaptan bir kadınla evlenmesi helâldir. Mürted kadına gelince, o helâl değildir.

* Namazı terk eden kimsenin, Mekke'deki Harem bölgesine girmesi, şu âyetten dolayı helâl değildir: **“Ey iman edenler! Müşrikler ancak bir pisliktir. Onun için bu yıllarından sonra Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar.”** (Tevbe, 28)

* Eğer namazı terk eden kişi ölürse, yıkanmaz, kefenlenmez ve müslümanların ölülerinin arasına defnedilmez. Onun için rahmet ve mağfiret duasında bulunulmaz. Çünkü yıkama, kefenleme ve müslümanların kabristanına defnetme, kâfire değil, müslümana ait hükümlerendir. Ölen kimseye yakın olanlardan biri, onun namazı terk ettiğini biliyorsa, o kimsenin insanları kandırması ve cenaze namazını kılmaları için onu getirmesi helâl olmaz. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Onlardan ölmüş olan hiçbirine asla namaz kılma; onun kabri**

başında da durma! Çünkü onlar, Allah ve Rasûlünü inkâr ettiler ve fâsık olarak öldüler.” (Tevbe, 84)

* Namazı terk eden kimseyle ilgili hükümlerden biri de, onun kestiği hayvanın haram olmasıdır.⁹³ Çünkü kurban kesmenin şartlarından biri de kesenin müslüman veya ehl-i kitaptan olmasıdır. Mürted, mecusi vb. kimselerin kestikleri helâl değildir.

* Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, “Müslüman, kâfire mirasçı olamaz, kâfir de müslümana mirasçı olamaz.”⁹⁴ hadisinden dolayı, onun akrabalarına miras düşmez.

* Namazı terk edenin ahiretteki hükmüne gelince, bilinmektedir ki kâfir, küfrü üzere öldüğünde, Allah Teâlâ'nın buyurduğu üzere, ebediyen cehennemde kalacaktır: **“Şu muhakkak**

⁹³ Yani eliyle kestiğini yemek haramdır. İster Allah'ın adını anmış olsun ister anmamış olsun, farketmez.

⁹⁴ Buhârî, 6764; Müslim, 1614. Üsame bin Zeyd'den *radıyallahu anh* rivayet edilmiştir. Lafız, Müslim'e aittir.

ki, Allah kâfirleri rahmetinden kovmuş ve onlara çlgın bir ateş hazırlamıştır. (Onlar) orada ebedî olarak kalacaklar, (kendilerini koruyacak) ne bir dost ne de bir yardımcı bulacaklardır.” (Ahzab, 64-65)

Namaz, Altı Sahne Birleştiginde Göz Aydınliğı Olur

İbn Kayyım *rahimehullah*, gözü aydınlatan ve kalbi rahatlatan namazın, altı sahneyi birleştirdiğini söyler:

1. sahne: İhlas sahnesi. Namazı yüklenen ve ona çağrılanın, Allah'a kul olma, Allah'a sevgi besleme, O'nun rızasına kavuşma, O'na yakın olma ve emrine uyma arzuları olmalıdır. Kişiyi namaza yönelten şey, elbette dünyalık bir şeyi elde etme isteği olmamalıdır.

Kişi, yüce Rabbinin rızasını kazanmak, O'na duyduğu sevgi, azabından duyduğu korku, mağfret ve sevap isteğinden dolayı namaza gelir.

2. sahne: Doğruluk ve nasihat sahnesi. Bu, kişinin kalbindeki her şeyi sadece Allah için

boşaltması, kalbini doğruluk ve nasihat üzere tutması, zahirini ve batını en güzel ve en mükemmel şekilde tutmasıdır. Çünkü namazın zahiri ve batını vardır. Zahiri; görülen fiiller ve işitilen sözlerdir. Batını ise, huşû, murâkabe, kalbi Allah için boşaltmak ve tamamen Allah'a yönelmektir. Böylece kalbi, Allah'tan başkasına yönelmez. Bu, namaz için bir ruh derecesinde, fiiller ise beden derecesindedir. Ruh bu sayılanlardan uzak olursa, o, ruhu olmayan bir beden gibi olur.

Kul, efendisine bu şekilde yönelmekten hayâ etmez mi?

Bunun için namaz, eski bir elbisenin sarılıp dürüldüğü gibi sarılıp dürülür ve sahibinin yüzüne atılır. Namaz, ona, "Allah'ın hakkını zayi ettiğin gibi Allah da seni zayi etsin." der.

Zahiri ve batını tam olan namaz, güneş ışıkları gibi bir nûr ve burhan olarak yükselir. Allah'a arz edilir, Allah da ondan razı olur ve onu kabul eder. "Beni koruduğun gibi Allah da seni korusun." der.

Üçüncü sahne: İtaat ve izleme sahnesi.

Bu, namazda Hz. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e uymak için tüm çabayı göstermektir. Kişi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in namaz kıldığı gibi namaz kılar. İnsanların, namazda yaptıkları birtakım fazlalık, eksiklik veya Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'den ya da ashabından, hakkında herhangi bir şeyin nakledilmediği tutum ve davranışlardan uzak durur.

Yapılması gerektiğine inandıkları halde, ruhsat verenlerin ruhsatlarını kabul ederek/uygulayarak azınlıkla birlikte olmazlar. Bu konuda onunla tartışıp yapmadığını şart koşabilirler. Belki de sabit hadisler ve sünnet, onun tarafındadır; oysa onlar buna bakmaz ve “Biz, filanın mezhebini izliyoruz.” derler. Bu, Allah katında onları kurtarmaz.

Sünnetteki uygulamayı bildiği halde bundan geride kalan kimse için de mazeret yoktur. Şüphesiz yüce Allah, sadece Rasûlüne itaat edilmesini ve O'nun izlenmesini emretmiş, başkasına

uyulmasını emretmemiştir. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in emrettiği şeyi emrettiği sürece, bir başkasına itaat edilir. Dolayısıyla Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in dışındaki herkesin sözü hem alınabilir, hem de terk edilebilir.

Yüce Allah, kendi zâtına yemin ederek aramızda meydana gelen tartışmalarda Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hükmünü kabul etmedikçe, onun hükmünü mütalaa edip tam bir şekilde teslim olmadıkça iman etmediğimizi söyler. Bir başkasının hükmü ve bir başkasını izlemek bu konuda bize fayda sağlamaz. Bizi Allah'ın azabından korumaz.

Yüce Allah'ın, kıyamet günü **“Peygamberlere ne cevap verdiniz?”** (Kasas, 65) dediğini işittiğimizde, vereceğimiz bu cevap⁹⁵ kabul edilmez.

Kuşkusuz bize soru sorulacak ve cevap vermemiz istenecektir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Elbette kendilerine peygamber**

⁹⁵ Yani, "Biz, falanın mezhebini izliyoruz." sözü.

gönderilen kimseleri de, gönderilen peygamberleri de mutlaka sorguya çekeceğiz!"
(A'raf, 6)

Kabirde kişinin sorguya çekileceği konusunda Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: “*Bana, sizin, benim hakkımda imtihana çekileceğiniz ve hakkımda sorularla karşılaşacağınız vahyedildi.*”⁹⁶

Kendisine, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sünneti ulaşan ve bir kimsenin sözü yüzünden onu terk eden kimsenin o ameli, kıyamet günü önüne getirilir⁹⁷ ve o da hatasını öğrenir.⁹⁸

Dördüncü sahne: İhsan sahnesi. Bu, murakabe sahnesidir. Allah'a, O'nu görüyormuşçasına ibadet etmektir. Bu sahne, ancak Allah'a, O'nun isimlerine ve sıfatlarına tam bir imanla

⁹⁶ Hattabî, *Garibu'l Hadis*'te, Âişe'den rivayet etmiştir. Hadisin tamamı şu şekildedir: “*Kişi, salih bir kimse ise kabrinde korkutulmadan oturtulur.*”

⁹⁷ Yani kıyamet günü hesap için getirilecektir.

⁹⁸ Yani hatasını öğrenecektir.

yetişen kimsede görülür. Öyle ki, kişi, sanki Allah'ı; semânın üstünde, Arş'ında, emirlerini ve yasaklarını söylerken, yarattıklarının işlerini düzenlerken, kendi katından birtakım işlerin indiğini ve çıktığını, kulların amellerinin ve öldükleri zaman ruhlarının O'na çıktığını görür. Tüm bunları, kişi, kalbiyle müşahade eder. O'nun isim ve sıfatlarını görür. O'nun her şeyi koruduğunu, diri, her şeyi işiten, gören olduğunu, izzet ve hüküm sahibi, emreden ve yasaklayan, seven ve buğzeden, razı olan ve gazap eden, dilediğini yapan ve dilediğini hükmeden olarak görür. O, arşının üzerindedir. Kullarının amellerinden, sözlerinden veya içlerindekiyle hiçbir şey O'na gizli kalmaz. Tam aksine O, gözlerin göremediği ve kalplerin gizlediği her şeyi bilir.

İhsan sahnesi, kalplerin tüm amellerinin temelidir. İhsan; hayâ, yüceltme, korku, sevgi, tevbe, tevekkül, yüce Allah'a boyun eğme ve itaat etmeyi gerektirir. İhsan, vesveseleri ve

kalpteki fısıltıları ortadan kaldırır. Kalbi ve derdi, Allah üzerinde bir araya getirir.

Kulun, Allah'a yakınlık payı, ihsan makamındaki payı kadardır. Onunla namaz farklılaşır, hatta ihsanlı veya ihsansız olan iki kişinin namazı arasında gökyüzü ile yeryüzü arası kadar bir fark olur. Oysa kıyıamları, rükûları ve secdeleri aynıdır.

Beşinci sahne: Minnet sahnesi. Bu, minnet duyulması gerekenin yüce Allah olduğu gerçeğidir. Varlığı, bu makamda oluşu, kalbinin ve bedeninin O'nun hizmetinde duruşu... Eğer Allah olmasaydı, bunlardan hiçbiri olmazdı.

Ashab, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in huzurunda nağmeli bir şekilde şöyle söylerdi:

“Allah'a yemin olsun ki, Allah olmasaydı hidayete ulaşamazdık

Ne infakta bulunur ne de namaz kılardık.”

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Onlar İslâm’a girdikleri için seni minnet altına sokuyorlar. De ki: Müslümanlığınızı benim başıma kakmayın. Eğer doğru kimselerseniz bilersiniz ki, sizi imana erdirdiği için asıl Allah size lütufta bulunmuştur.”** (Hucurat, 17)

Müslümanı müslüman yapan, namaz kılan kimseyi namaz kılar yapan yüce Allah’tır. Nitekim İbrahim *aleyhisselam* şöyle demiştir:

“Ey Rabbimiz! Bizi Sana boyun eğenlerden kıl, neslimizden de Sana itaat eden bir ümmet çıkar.” (Bakara, 128)

“Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı devamlı kılanlardan eyle ey Rabbimiz!” (İbrahim, 40)

Minnet; kuluna, kendisine itaat etme gücünü veren Allah’adır. Bu, Allah’ın kulu üzerindeki en büyük nimetlerinden biridir. Zira Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Nimet olarak size ulaşan ne varsa, Allah’tandır.”** (Nahl, 53)

“Hem bilin ki, içinizde Allah’ın elçisi vardır. Şayet o, birçok işlerde size uysaydı, sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize sindirmiştir. Küfrü, fıskı ve isyanı da size çirkin göstermiştir. İşte doğru yolda olanlar bunlardır.”

(Hucurat, 7)

Bu sahne, en büyük ve kul için en faydalı sahnelerdendir. Kul, Allah’ı eşsiz kabul ettikçe, bu sahneden olan payını daha mükemmel bir şekilde alır.

Bu sahnede, kulun kalbi ile ameli beğenme ve gösterme arzusu arasında bir engel vardır. Kul, kendisine bu imkanı verenin Allah olduğuna, başarıya ve hidayete ulaştırmanın O olduğuna şahitlik ettiğinde, amelini göstermekten, onunla övünmekten ve insanlar katında onunla değer kazanmaktan uzak durur. Bu tür duygular kalbinden kaldırılır, ameliyle övünmez.

Diliyle, minnetin sadece Allah’a ait olması ve O’nun nimetlerini anmanın gereğinden

bahseder. İşte bu, Allah'a yükselen amelin bir özelliği olur.

Bu sahnenin faydalarından biri de, kişinin, hamdi/şükürü, O'nu hak eden kimseye yapmasıdır. Kendisi için hamdetmez. Tam aksine, tüm nimeti Allah'a izafe ettiği gibi, tüm şükürü de Allah'a ait kılar. İhsanın tamamı O'ndandır. Tüm hayır, O'nun elindedir. Bu, tevhidi tamamlayan özelliklerdendir. Bunu bilmedikçe ve şahitlik yapmadıkça, tevhid makamında ayağı sabit kalmaz. Bunu öğrendiğinde ve bu bilgi kalbine yerleştiğinde, birtakım sahneler yaşar. Kalbi, Allah'a karşı sevgi, yakınlık, O'na kavuşma isteği, O'nun nimetlerinden bahsetme, O'na itaat gibi birtakım sonuçlar verir.

Kişinin kalbi bunlardan uzaksa, onun hayatında hayır yoktur. Ona ulaşma yolu kendisine kapatılmıştır. Hatta o, Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibidir:

“Onları bırak; yesinler, eğlensinler ve boş ümit onları oyalayadursun. (Kötü sonucu) yakında bilecekler!” (Hicr, 3)

Altıncı sahne: Kusurda bulunduğunu itiraf sahnesi. Kul, bir emri yerine getirmek için çok büyük çaba gösterse de, elinden geleni yapsa da yeterli olmadığını bilir. Çünkü yüce Allah'ın, üzerindeki hakkı daha büyüktür. Kulun, bundan daha büyük bir itaati, kulluğu ve hizmeti yapması gerekir. Allah'ın azameti ve yüceliği, Allah'a layık bir kulluk yapılmasını gerektirir.

Hükümdarın hizmetçileri ve köleleri, hükümdarlarına saygı göstererek, yücelterek, hayâ, korku göstererek hizmet eder, kalplerini ve âzâlarını onun için seferber ederken, her şeyin, göklerin ve yerin sahibi olan Allah, bu tür bir tavır ve davranış gösterilmeye, hatta kat kat fazlası gösterilmeye daha lâyıktır.

Kul, kulluğunda Rabbine karşı tam bir kulluk yapmadığına, O'nun hakkına yaklaşmadığına şahit olduğunda, eksiklerini bilir. Bu, onu,

hataları, aşırıya gitmesi, Allah'ın hakları konusunda yapması gerekeni yapmadığından dolayı istiğfara ve mazerette bulunmaya sevk eder. Kul, kulluğu konusunda affedilmeye, Allah'tan sevap beklemekten daha çok muhtaçtır. Eğer kul, kulluğun hakkını gerektiği şekilde yerine getirirse, o kul kulluğunun hakkını gerektiği gibi almaya hak kazanır.

Kulun, efendisine karşı olan ameli ve hizmeti, O'nun kulu ve mülkü altında bulunmasını gerektirir. Eğer ameli ve hizmetinden dolayı ondan ücret isteyecek olsaydı, insanlar onu ahmak ve aptal sayarlardı. Bu, onun gerçek anlamda kul ve köle olmadığı anlamına gelir.

Kişi, her yönüyle Allah'ın kulu ve kölesidir. Onun ameli ve hizmeti, Allah'ın ona kulu ve kölesi olarak davranmasını hak eder. Eğer bundan dolayı bir ihsana ve minnete kavuşursa, kul, ondan herhangi bir hak talep edemez.

Burada, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şu hadisinin anlamı ortaya çıkar: “Sizden hiç-

biri, ameliyle cennete giremez.” Orada bulunanlar, “Sen de mi ey Allah’ın Rasûlü?” diye sordular. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Ben de. Ancak Allah beni kendi rahmeti ve ihsanı ile kuşatırsa, başka!” cevabını verdi.⁹⁹

Bu durumda olanlar, şu dört şeye sahiptir:

1. *Sahih bir niyet,*
2. *Büyük bir güç,*
3. *Bunlara eşlik eden bir istek*
4. *Korku.*

Bu dört şey, bu mertebenin kurallarıdır. Kul, imanı, hali, zahiri ve batınında herhangi bir eksiklik yaptığında, bu, bu dört şeyde veya bunlardan birinde göstermiş olduğu eksiklikten kaynaklanır.

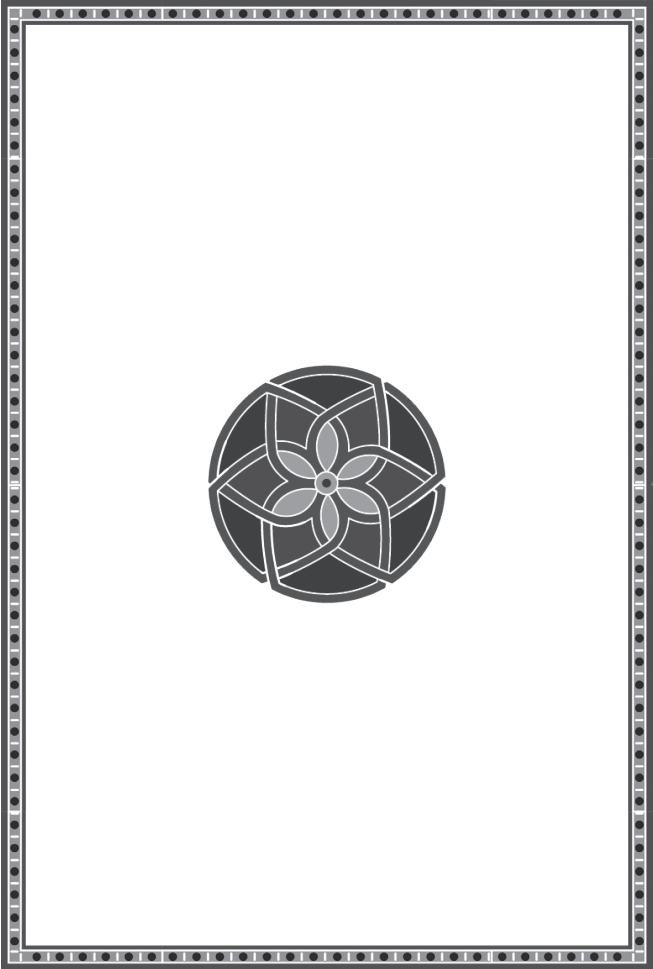
Aklı başında olan kimsenin, yaşam tarzı, tavır ve davranışları konusunda bu dört şeye dikkat etmesi gerekir. İlmini, amellerini, sözlerini

⁹⁹ Buhârî, 6436; Müslim, 2816. Ebu Hureyre’den, ifade edilen l - fizla rivayet edilmiştir.

ve durumunu bunun üzerine inşa etmesi gerekir. Öne çıkan kimse ancak bunlarla öne çıkar, geride kalan kimse ise ancak bunlardan dolayı geride kalır.

Allah, her şeyi en iyi bilendir. Allah'a sığınır, O'na tevekkül ederiz. O'ndan dileriz. İlim ve amel olarak, ehl-i sünnetten olan diğer kardeşlerimizi başarıya ulaştırma konusunda hâkim olan O'dur. Dost, O'dur. O'na minnet duyulur. Bize O yeter, O ne güzel bir vekildir.¹⁰⁰

¹⁰⁰ *Risaletu İbn Kayyim ilâ Ehadi İhvanih*, s. 34-46 (özetle). Takdim, Şeyh Bekr Ebu Zeyd *rahimehullah*, Tahkik: Abdullah b. Muhammed el-Mudeyfir.

Sonuç

İbn Kayyım *rahimehullah* şöyle der: “Namaz, rızka neden olur, sağlığı korur, sıkıntılara engel olur, hastalıkları yok eder, kalbi güçlendirir, yüzü aydınlatır, kalbi ferahlatır, tembelliği giderir, organları canlandırır, gücü artırır, göğsü açar. Ruha gıda, kalbe aydınlıktır. Nimeti korur, sıkıntıyı giderir, berekete neden olur, şeytandan uzak tutar, Rahman’a yaklaştırır.

Kısaca, namazın, beden ve kalbin sıhhati ni korumada ve güçlendirmede, beden ve kalpten kötü şeyleri uzaklaştırmada önemli bir etkisi vardır. Herhangi bir dert, hastalık, sıkıntı veya belâya uğrayan iki kişiden, namaz kılanın payı diğerinden daha azdır, sonucu da daha iyidir.

Namazın, dünyanın kötülüklerini yok etmede, özellikle, zahiren ve batinen namazın hakkı

verildiğinde tuhaf bir etkisi vardır. Dünya ve âhiretin kötülüklerini yok etme, dünya ve âhiretin hayırlarını elde etmede namaz gibisi yoktur.”¹⁰¹

Sonra İbn Kayyım *rahimehullah* şöyle der:

“Bunun sırrı, namazın, aziz ve yüce olan Allah ile bağlantı kurmasıdır. Kul ile aziz ve yüce Rabbi arasındaki bağ oranında, kul için hayır kapıları açılır, kötülüğe neden olan sebepler ortadan kalkar.

Üstüne, aziz ve yüce Rabbinden; yardım, afiyet, sağlık, ganimet, zenginlik, rahat, nimet, sevinç ve mutluluk yağar. Tüm bunlar, O’nun katında yer alır ve kula çabucak ulaşır.¹⁰²

¹⁰¹ Bunun için Hz. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, sıkıntılı bir işle karşılaşınca namaz kılardı. Ebu Davud (1319), Huzeyfe b. Yeman *radiyallahu anh’dan* rivayet etmiştir. el-Elbânî, hadisi hasen kabul etmiştir.

¹⁰² *Zâdu’l-Meâd*, 4/332.

Allah'a hamdolsun ki risâle sona erdi.

*Allah'im, beni ve zürriyetimi namaz
kılanlardan eyle. Rabbimiz, duamızı
kabul et.*

*Salât ve selâm, peygamberimiz
Muhammed'e, onun âline ve
ashabınadır.*

İÇİNDEKİLER

Namazın Konumunun Büyüklüğüne	
İşaret Eden On Delil	5
Namazın Farz Oluşu Hakkında	13
Namaza Önem Vermenin, Ona Devam	
Etmenin Ve Onu İhmal Eden Kimseyi	
Korkutmanın Gerekliliği	17
Namaz Kılmanın Fazileti Hakkında	
Rivayet Edilenler	23
Belirlenen Vakitte Namaz Kılmanın Gerekliliği	
Hakkında Rivayet Edilenler	30
Namazı, Vaktinde Kılmanın Fazileti Hakkında	
Rivayet Edilenler	31
Namazı Geciktirmenin Ağır Sonuçları Hakkında	
Rivayet Edilenler	33
Cemaatle Namaz Kılmanın Fazileti Hakkında	
Rivayet Edilenler	41

İlk Cemaatle Namaz Kılmanın Gerekliliği, Bundan Geri Kalmanın Kınanması Hakkında Rivayet Edilenler	45
Cuma Namazından Geri Kalmanın Ağır Sonuçları Hakkında Rivayet Edilenler	49
Cemaatle Namaz İçin Acele Etmenin Ve İlk Safa Yetişmenin Fazileti Hakkında Rivayet Edilenler	50
Rükû ve Secdeleri Uygun Şekilde Yapmayan Kimse İçin Yapılan Tehditler Hakkında Rivayet Edilenler	54
Namazı Terketmenin Hükmü Konusunda Rivayet Edilenler	59
Namazı Terk Etmenin Sonucunda Gerçekleşen Dinî ve Dünyevî Hükümler	72
Namaz, Altı Sahne Birleştiğinde Göz Aydınlığı Olur	76
Sonuç	90
Kitabın Bazı Kaynakları	93
İçindekiler	94

*“Allah’ım! Bu kitabı; yazan, okuyan,
dinleyen ve yayınlayan
için faydalı kıl.”*

**Guraba Yayınevi;
Asr-ı Saadette yaşanan İslâm’ı
yayma yolculuğunda kaliteli, seviyeli ve
yararlı eserler yayınlamaya
devam ediyor.**

*Dualarınız sayesinde daha güzel eserler
yayınlamayı da ümid ediyoruz.*

